

MASALA YECHISH MAVZUSI BO'YICHA KO'RGAZMALI QUROLLARDAN FOYDALANISH

Abduqodirova Gulnora Djabbarovna

Yangiyo'l tumani 52-umumiy o'rta ta'lim maktabining

boshlang'ich sinf o'qituvchisi

Annotatsiya: Masala yechish jarayoni ta'limda muhim o'rin tutadi. O'quvchilarga masalalarni yechish ko'nikmalarini o'rgatish, ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantirish va muammolarni hal qilishda yordam berish juda muhimdir. Vizual materiallar va interaktiv vositalar yordamida bu jarayonni yanada samarali qilish mumkin. O'quvchilar uchun ko'rsatmalar va tushuntirishlar berish, masalalarni yechishda ularning ishtirokini oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: o'quvchilar, masalalar, ko'rsatmalar, materiallar, diagrammalar, grafiklar, modellar.

O'quvchilarga masalalarni yechishda yordam berish uchun turli xil materiallardan foydalanish mumkin. Diagrammalar, grafiklar, modellar va boshqa vizual materiallar orqali masalalar aniqroq tushuniladi. Bu materiallar yordamida murakkab matematik tushunchalarni soddalashtirish osonlashadi. O'quvchilar ko'rsatmalarga asoslangan holda masalalarni yechish jarayonida o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bunday materiallar yordamida o'quvchilar o'zlarini faol ishtirok etuvchi sifatida his qilishadi. Masalalar yechish jarayoni qiziqarli va qiyin bo'lishi mumkin, ammo turli xil vositalar yordamida o'quvchilar o'zlarini qulay his qiladilar. Interaktiv o'yinlar yoki dasturlar orqali o'quvchilar masalalarni yechishda qiziqarli va o'zaro faoliyat muhitda ishtirok etadilar. Bu esa ularning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.[1]

O'quvchilar mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda ham yordam beradigan materiallardan foydalanish mumkin. Masalalarni yechish jarayoni ko'pincha

mantiqiy qadamlar va izchil fikrlashni talab qiladi. Vizual materiallar yordamida o'quvchilar masalalarni yechish jarayonini ko'ra oladilar va har bir qadamni tushunish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Diagrammalar yordamida masalaning har bir bosqichini ko'rsatish, o'quvchilarga mantiqiy bog'lanishlarni aniqlashda yordam beradi. Shuningdek, o'quvchilar individual va guruhli ishlashni rag'batlantirishda ham foydali materiallardan foydalanish mumkin. O'quvchilar bilan birga ishlash jarayonida fikr almashish va muhokama qilish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu esa jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Guruhda ishlash, o'quvchilarga masalalarni turli xil nuqtai nazardan ko'rib chiqish va bir-birlarining fikrlarini tinglash imkonini beradi.[2]

O'quvchilar o'z natijalarini baholash qobiliyatini oshirishda ham vizual materiallardan foydalanish juda muhimdir. O'quvchilar masalani yechish jarayonida diagrammalarni yoki grafiklarni tahlil qilish orqali o'z yutuqlari va xatolarini aniqlashlari mumkin. Bu esa ularning o'z-o'zini baholash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi va kelajakda yanada mustaqil ishlashlariga xizmat qiladi. Bundan tashqari, o'quvchilar uchun psixologik jihatdan ham foydali materiallar taqdim etish muhimdir. O'quvchilar ishlash jarayonida stress darajasini kamaytirish va o'zlarini qulay his qilishlari mumkin. Masalalarni yechish jarayoni qiyin va murakkab bo'lishi mumkin, ammo vizual materiallar yordamida o'quvchilar o'zlarini yanada ishonchli his qilishlari mumkin. Bu esa ularning o'quv jarayonida muvaffaqiyatga erishishlariga yordam beradi.[3]

Ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda ham turli xil materiallardan foydalanish muhimdir. Masalalarni yechish jarayoni ko'pincha ijodiy yondashuvni talab qiladi. Vizual materiallar yordamida o'quvchilar yangi g'oyalarni ishlab chiqish va masalalarni turli xil usullar bilan yechish imkoniyatiga ega bo'ladilar. O'quvchilar 3D modellar yordamida masalalarni yechish jarayonida ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin. O'quvchilar bilimlarini mustahkamlashda ham vizual materiallar yordamida o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masalalarni yechish jarayonida ko'rsatmalar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini

yanada mustahkamlash va ularni amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu esa ularning o'z bilimlariga bo'lgan ishonchini oshiradi.[4]

O'quvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratishda ham turli xil vositalardan foydalanish muhimdir. O'quvchilar masalalarni yechish jarayonida yangi texnologiyalarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Interaktiv dasturlar yoki mobil ilovalar yordamida o'quvchilar masalalarni yechish jarayonini qiziqarli va innovatsion tarzda o'rganishlari mumkin. Bu esa ularning texnologik qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.[5]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, masala yechish jarayonida turli xil vizual materiallardan foydalanish o'quvchilarning ta'lim jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarga abstrakt tushunchalarni aniq va tushunarli shaklda taqdim etish, motivatsiyani oshirish, mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, individual va guruhli ishlashni rag'batlantirish, o'z-o'zini baholash qobiliyatini oshirish, psixologik jihatdan foydali bo'lish, ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, bilimlarni mustahkamlash va yangi imkoniyatlar yaratishda yordam beradi. Shuning uchun, ta'lim jarayonida vizual materiallardan foydalanish muhim ahamiyatga ega bo'lib, o'quvchilarning ta'lim sifatini oshirishga hissa qo'shadi. Kelajakda ta'lim tizimida bunday materiallarning qo'llanilishi yanada kengayishi kutilmoqda, bu esa o'quvchilarning bilimlarini yanada samarali ravishda rivojlantirishga yordam beradi. Har bir o'qituvchi va ta'lim muassasasi bunday materiallarni o'z darslarida qo'llash orqali o'quvchilarning ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilish imkoniyatiga ega bo'lishi mumkin. Bu esa ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlariga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdurahmonov, A. (2020). "Matematika ta'limida ko'rgazmali vositalar". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

2. Xudoyberdiyev, R. (2019). "O'qitishda interaktiv metodlar va ko'rgazmali vositalar". Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti.
3. Mamatqulov, S. (2021). "Matematik masalalarni yechishda ko'rgazmali materiallardan foydalanish". Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
4. Ismoilov, D. (2018). "O'zbek ta'limida ko'rgazmali qurollarning roli". Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
5. Rahmonov, T. (2022). "O'qitishda innovatsion yondashuvlar va ko'rgazmali vositalar". Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
6. Tursunov, A. (2023). "Matematika darslarida ko'rgazmali materiallardan foydalanish". Andijon: Andijon Davlat Universiteti.
7. Karimova, N. (2021). "O'quv jarayonida ko'rgazmali vositalardan foydalanishning samaradorligi". Namangan: Namangan Davlat Universiteti.